

Ale podle toho, co bylo již vyloženo, jest onen názor, z něhož vycházel i rekursní soud, právně mylný, takže napadená část usnesení rekursního soudu neobstojí, a bylo proto obnoviti v tomto směru věcně správné usnesení prvního soudu.

Názor dovolací rekurentky, že rekurs povinného proti usnesení soudu první stolice nebyl přípustný, není správný, poněvadž proti usnesení povolujícímu exekuci lze podati rekurs i z důvodu nepřipustnosti povolení exekuce, jde-li o otázku právní, a povinný ve svém rekursu také z tohoto předpokladu vycházel.

Čís. 16717.

Odpovědnost notářů.

Notář je povinen provésti věc mu přikázanou i bez zvláštního zmocnitelova upozornění na naléhavost věci s potřebným urychlením a vykonati v mezích zákona vše, co zabezpečí co možná úplné dosažení zamýšleného účelu.

Měl-li notář podle příkazu daného dlužníkem i věřitelem sepsati kauční listinu a provésti její knihovní vklad, odpovídá za škodu vzešlou věřiteli tím, že sečkal — nebylo-li jinak překážky — na žádost jen dlužníkovu s podáním knihovní žádosti několik dnů, třebaž byl dlužník jedním ze zmocnitelů notářových.

(Rozh. ze dne 17. února 1938, Rv I 2870/36.)

Žalobu, kterou se žalobce domáhá na žalovaném notáři zaplacení 80.000 Kč s přísl. z důvodu náhrady škody, která mu byla způsobena opožděným vkladem kauční listiny za nemovitosti jeho dlužníka Jiřího B., nižší soudy zamítly.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Nižší soudy zjistily, že dne 25. července 1932 žalobce, Jiří B. a Josef G. žádali v kanceláři žalovaného o sepsání kauční listiny, znějící na 190.000 Kč, jakož i o její vklad na nemovitosti dlužníka Jiřího B., a že řečená listina byla ještě téhož dne sepsána a podepsána. Zmocnitelem žalovaného nebyl toliko Jiří B., nýbrž i žalobce. Žalovaný podal knihovní žádost o vklad zástavního práva podle řečené listiny na dlužníku připsané polovici nemovitostí zapsaných ve vložkách č. 65 a 272 pozemkové knihy B. teprve dne 30. července 1932 a ježto v mezidobí byla vložena zástavní práva za pohledávky jiných věřitelů, což mělo v zápětí, že při rozvrhu nejvyššího podání dosaženého za uvedené nemovitosti nebyla prý pohledávka žalobcova uhrazena co do

částky 80.000 Kč, nutno především řešiti otázku, zda tu šlo o průtah zaviněný žalovaným či nikoliv. Žalovaný popírá jakékoliv zavinění již z toho důvodu, že nebyl žalobcem upozorněn na nebezpečí hrozící z opožděného vložení a že o takovém nebezpečí ani nevěděl. Nižší soudy zjistiťše pravdivost skutkových tvrzení žalovaného, uznaly onu námitku za odůvodněnou. S tímto názorem však nelze v této všeobecnosti souhlasiti. Podle § 1299 obč. zák. a § 5 notář. ř. byl žalovaný povinen vynaložiti potřebnou péči a nutné, neobyčejné znalosti a obstarati záležitost mu svěřenou s poctivostí, přesností a pečlivostí. K tomu náleží také, aby provedl věc mu přikázanou s potřebným úrychlením a podnikl v mezích zákona včas vše, co zabezpečí pokud možná úplné dosažení zamýšleného účelu. Nebylo proto zapotřebí, aby zmocnitel výslovně upozornil žalovaného na naléhavost věci, nýbrž bylo povinností zmocněncovou, aby — když listina již dne 25. července 1932 byla sepsána a podepsána — dal neprodleně provést i její vklad, po případě, aby dokázal takové skutečnosti, které by opožděný vklad odůvodňovaly. Že vložení listiny ze dne 25. července 1932 bylo věcí pilnou, vyplývá jednak z obsahu listiny směřující právě ke knihovnímu zajištění žalobcovu, jednak z ústního prohlášení dlužníka, že přinese dne 27. července 1932 ještě jiné věci, takže koncipient žalovaného sám z toho usoudil, že listina ze dne 25. července 1932 měla býti zapsána do knihy jako první; kromě toho musila již výše částky, jež měla býti zajištěna, a také to, že žalobce k vyzvání žalovaného ze dne 26. července 1932 ihned složil potřebné dědické poplatky, jejichž nezaplacení podle názoru žalovaného v jeho dopise bylo jedinou překážkou okamžitého vkladu, býti žalovanému dostatečným důvodem, aby se vyhnul jakémukoliv průtahu věci, poněvadž v knihovních záležitostech již sebemenší opožděnost může mít škodlivé následky.

Nelze ovšem shledati vinu žalovaného v tom, že s vkladem listiny posečkal až do dne 27. července 1932, neboť podle skutkových zjištění nižších soudů, jimiž je dovolací soud vázán, prohlásil dlužník Jiří B. za přítomnosti žalobcovy dne 25. července 1932 při odchodu, aby žalovaný nechal listinu ležeti až do středy (27. VII. 1932), aniž žalobce tomu odporoval. Je proto míti za to, že žalobce jako spoluzmocnitel mlčky (§ 863 obč. zák.) schválil uvedené prohlášení Jiřího B. a souhlasil s odkladem vložení zápisu do pozemkové knihy až do 27. července 1932, a to tím spíše, když žalobce i z dopisu žalovaného ze dne 26. července 1932 musil seznati, že smluvené zástavní právo dosud v knihách nebylo zapsáno, a žalobce sám netvrdí, že to žalovanému nějak vytkl. Složil-li však žalobce hned potom uvedené dědické poplatky tak, že byly dne 27. nebo 28. července 1932 bernímu úřadu zaplaceny (zjištění nižších soudů není v té příčině jasné), čímž žalobce zřejmě dal najevo svůj zájem na okamžitém vkladu listiny, která také dne 28. července 1932 byla přihlášena k vyměření poplatků, nesměl žalovaný na jednostrannou žádost dlužníka, jenž se nevykázal souhlasem žalobcovým, otáletí již s podáním knihovní žádosti, zejména když žalovaný netvrdí, že Jiří B. odvolal příkaz mu udělený.

Za toho stavu věci neodpovídá ovšem žalovaný za škodu, jež vznikla tím, že dne 27. července 1932 byly na nemovitostech dlužníkových zajištěny pohledávky jiných věřitelů 20.000 Kč, 10.600 Kč a 10.800 Kč s příslušenstvím, což bylo umožněno jen tím, že Jiří B. dne 27. července 1932 dal zřídit jiný vkladu schopné listiny. Dne 28. července 1932 však nebylo již překážky proti zápisu listiny ze dne 25. července 1932 na dlužníku připsané polovici sporných nemovitostí, jež nebyla zatížena čekatelstvím nezletilých dětí dlužníkových, a marně poukazuje žalovaný na to, že mu — ačkoliv podle knihovního stavu nebylo závady — dodatečně vzešly pochybnosti o přípustnosti vkladu zástavního práva se zřením na obsah odevzdací listiny v pozůstalosti po Kateřině B., týkající se druhé polovice dotčených nemovitostí. Nehledíc na to, že vůbec neuvědomil žalobce o této domnělé překážce, mohl si žalovaný, jak to pak učinil opožděně, ihned zjednatí jasno o tom, neboť za tím účelem neučinil nic jiného než ústní dotaz u soudu.

Kdyby tedy žalovaný byl býval postupoval s potřebnou pilností a pečlivostí, byla by bývala pohledávka žalobcova zajištěna před pohledávkami zajištěnými pod pol. C 25—27 hlavní vložky č. 65 ve výši 9.500 Kč, 11.000 Kč a 4.000 Kč s příslušenstvím.

Nutno proto pouze ještě zkoumat, zda škoda žalobci již vznikla či nikoliv a zda je správné tvrzení žalobcovo, že ve vnucené dražbě vyšel na prázdno se zažalovanou částkou. Žalobce tvrdil po té stránce, že se věřitel »S.«, vůči němuž se žalobce zaručil za dluh Jiřího B., již domáhal svého nároku z rukojemství žalobcova, že si žalobce u něho vypůjčil částku 127.000 Kč, že mu uvedená částka ovšem nebyla hotově vyplacena, nýbrž že ji bylo použito na úhradu nároku z rukojemství a že tato zápůjčka na nemovitostech žalobcových byla knihovně zajištěna. Procesní soud je však názoru, že v tom nelze spatřovati zaplacení zaručené částky, že vyplacení valuty je podstatnou náležitostí smlouvy o zápůjčce a že by bylo nesrozumitelné, kdyby žalobce svolil k zajištění nějaké zápůjčky na své držečnosti, ačkoliv prý zápůjčku ihned zase splatil. Druhý soud k té otázce vůbec nezaujal stanovisko. Ale procesní soud přezírá po právní stránce, že žalobce jako vypůjčitel byl oprávněn dáti zapůjčiti příkaz a zmocnění, aby zápůjčky — valuty — upotřebil k účelu žalobcem určenému a schválenému, takže nelze tvrditi, že zápůjčka nebyla vyplacena, byla-li určena na úhradu jiného dluhu žalobcova; rovněž není správné, vykládá-li procesní soud tento postup jako splacení zápůjčky, naopak dluh žalobcův ze zápůjčky trvá dále, byl-li valutou zaplacen dluh žalobcův z rukojemství za Jiřího B. Že přednes žalobcův v té příčině učiněný je skutkově nepravdivý, nebylo zjištěno a jde proto pouze o právní otázku, kterou dovolací soud sám řeší. Z toho však plyne, že škoda žalobci za předpokladu, že jeho tvrzení o výsledku nucené dražby je pravdivé, již vznikla a žaloba pak není předčasná.

Bude proto na procesním soudu, aby podle zásad shora vyložených ještě zjistil, v jaké výši žalobní nárok jest odůvodněn, když žalobce odpovídá pouze za škodu vzniklou tím, že pohledávky pol. C 25

až 27 hlavní vložky č. 65 byly před pohledávkou žalobcovou zajištěny, po případě v jaké výši žalobcova pohledávka byla by bývala uhrazena, kdyby bývala zajištěna pod pol. C 25 hlavní vložky č. 65 místo 28.

Čís. 16718.

I. Rozsudkový výrok, jímž bylo rozhodnuto věcně o mezitímním návrhu určovacím podle §§ 236 nebo 259, odst. 2, c. ř. s., jest posuzovati podle procesního stavu, jaký tu byl v době vydání rozsudku soudem první stolice (§ 406 c. ř. s.).

Strany rozepře se mohou proti takovému rozhodnutí brániti oprávněnými prostředky podle obecných předpisů nehledíc na to, že bylo o žalobním nároku na plnění již pravoplatně rozhodnuto, a vyšší soudy musí o určovacím výroku rozhodnouti věcně, i když nebyly v první stolici tvrzeny podmínky vytčené v § 228 c. ř. s.

II. Obsahují-li pojistné podmínky ustanovení shodné s neúčinným § 2, odst. 1 a 2, první věta zákona č. 501/1917 ř. z., jest je vyložiti podle řečeného zákonného předpisu.

Jestliže pojišťovna oznámila pojistníkovi, že odchylky pojistky od návrhu platí za schválené pojistníkem, nepodá-li proti nim do jednoho měsíce po přijetí pojistky odpor, doložkou otištěnou na pojistce samé a pojistník odpor nepodal, jest míti za to, že projevil s pojistkou souhlas (§ 863 obč. zák.). Nerozhoduje, proč zaplatil další (následnou) prémii a že se pokusil o vypověď pojistné smlouvy.

Rozh. ze dne 17. února 1938, Rv I 2907/36.)

Rozh. č. 12966 Sb. n. s. opuštěno.

Žalobce sjednal se žalovanou pojišťovnou dne 14. června 1934 pojistnou smlouvu proti následkům zákonné odpovědnosti. V pojistném návrhu výslovně uvedl, že navrhuje uzavření smlouvy toliko na dobu jednoho roku. V pojistce však bylo uvedeno, že se pojistná smlouva uzavírá na dobu 10 let. Žalobce zaplatil první pojistnou prémii. Ježto druhou pojistnou prémii nezaplatil, podala žalovaná pojišťovna na žalobce žalobu Cn II 65/36 o zaplacení pojistné premie 65 Kč a útrat upomínky 3 Kč z pojistky č. 194.664 za pojistné období od 1. července 1935 do 30. června 1936. Žalobce zaplatil před ústním jednáním dne 28. února 1936 zažalovanou prémii i s útratami, celkem 81 Kč. Pojišťovna poté omezila žalobu na útraty sporu. Žalobce podal pak na žalovanou pojišťovnu vzájemnou žalobu (Cn II 78/36) na vrácení oné částky 81 Kč, tvrdě, že platil omylem, poněvadž prý byla pojistná smlouva uzavřena pouze na jeden rok, t. j. na dobu od 1. července 1934 do 30. června 1935 a poněvadž premii za tuto dobu již zaplatil. Obě žaloby byly spojeny k společnému jednání a pojišťovna učinila při společném ústním jednání mezitímní návrh na určení, že žalobce František K. jest z pojistné smlouvy podle pojistky č. 194664 ze dne 14. června 1934 vůči pojišťovně, počínajíc dnem 1. července 1934, na dobu